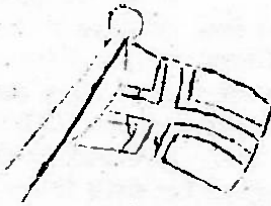

FRITT LAND

n. 35 - 2. årg.

Fredag, 23. mars 1945.

VÅR INNSATS OG VÅRE OFRE.

Norge er en krigførende nasjon.

For de fleste vil det vel ta seg ut som en banalitet å meddele denne kjennsgjening, men det hender en støter på folk med meninger og reaksjoner som gjør det naturlig å minne om den enkle ting at vårt land er i krig.

Våre 125 år av fredelig utvikling og den ting at vi under den største del av okkupasjonstiden har ligget i utkanten av operasjonsområdene har gjort at enkelte ikke har det helt klart for seg at vi er en krigførende nasjon og at det desverre fører med seg farer og ofre intet folk kan undra seg.

Vi treffer undertiden på denne type av mennesker når en krigshandling har skaket opp sinnene. Det kan være et flyangrep som har krevd ofre av norske liv og norske verdier, det kan være en sabotasjeaksjon som foruten å ramme tyske også rammer norske interesser og som kanskje også utløser tyske represalier. Straks er en eller annen ute med sitt: "Hva skal det tjene til? Det er bare vi selv som får svi for det, og kan det ikke nå være nok?"

Sorgen og melidenheten er i og for seg en ganske naturlig og sunn menneskelig følelse. En hver normal nordmann er på det rene med at krigen er en fryktelig ulykke, men vi må tenke lenger enn som så.

Vi er med i et verdensoppgjør, og innsatsen er bl.a. vår framtid, vår eksistens som fri nasjon, vår rett til å styre oss selv etter de grunnsetningene vi finner riktige. Alle utenom en liten krets av forredere og fullstendig holdningsløse individer er klar over at vi må verge oss, at det er det har vist seg at ikke et eneste tog fra Danmark til Tyskland kommer vår selvfølgelig plikt å gjøre motstand mot voldsmennene, ja ikke bare vårfram i tide. Långe tog kommer ikke fram i det hele tatt. Ved gjentagne angrep på jernbanelinjer, skiftetomter, elektriske anlegg, vartårn, stasjoner, fabrikk og o.s.v. har de danske sabotørene framkalt et så stort avbrudd i fiendens troppebevegelser at forsinkelsene blir følbare på frontene.

Men da må vi også trekke konsekvensene av dette.

Vi er påtvinget en kamp for vår frihet og våre menneskelige rettigheter, og like lite som noe annet folk kan vi vente at den vil løpe av uten ofre og lidelser. Vi må lære oss den ting vi kanskje hadde glemt, at krig er en dødens alvorlig sak. Den koster. Den koster blodig. Men når vår frihet og våre andre hellige verdier er truet, kan det ikke nytte å grute på prisen. Vi må bære vår del av byrdene, vi som alle andre folk som kjemper i den store europeiske frihetskrig. Intet anstendig menneske kan for alvor hevde at vi bare skal legge hendene i skjødet og la oss redde av de andre. Det ville være feighet og stakkarsdom, og det ville føre til råte på folkekarakteren - foruten at det naturligvis ville fødelagge fullstendig vår stilling som en nasjon med vilje og evne til å verge frihet og uavhengighet.

Det kjempende Norge ute - sjøfolkene, flyverne, guttene i marinen og i commandoavdelingene - har som en selvsagt ting satt livet til for vår sak, og gjør det hver dag. Men krigen i dag er total, det er ikke lenger noen forskjell mellom stridende og ikke stridende. Også vi her hjemme må gjøre vår innsats og bære våre ofre. De kan være tunge nok, fortvilende tunge for dem som rammes, og de kan bli langt større enda før det hele er over. Men vi må gjennom det. Vi har ikke noe valg, og vi skal ikke glemme at mange land har gjennomgått langt uhyggeligere prøvelser enn vårt.

Krigens slutfase er innledet, og vårt land er igjen i større utstrek-

ning blitt operasjonsområde. Norske og allierte fly retter stadig angrep mot kysttrafikken og havnene, og sabotasjeaksjoner søker å lamme trafikken til lands på veier og jernbaner. De tyske transporten fra Norge av tropper og materiell er blitt et militært mål av høy rang, for det kan komme til å spille en avgjørende rolle i en gitt situasjon hvor mange divisjoner tyskerne kan trekke ned herfra til de sentrale krigsskueplasser. Det gjelder å hindre og sinke dem på en hver tenkelig måte, og siden det i det siste særlig er aksjonene mot jernbanene, bilverkstedene og oljelagrene som er kommet i forgrunnen, er det grunn til å minne om at sabotasjen tross alt er den form for operasjoner som koster minst i norske liv og norske verdier. Ble ikke linjene lammet ved slike aksjoner, ville den allierte overkommando måtte gripe til bombing fra luften, og all erfaring viser at det blir kostbarere, fordi man på den måte sjelden kan ramme så presist og med så små skadevirkninger ut over dem man tilsikter.

Vi vil ha vår frihet tilbake, og vi vil gjøre oss fortjent til den. Vi ønsker ikke å få den som en almisse utenfra.

Derfor er Norge en krigførende nasjon. Målet er Norges frihet.

Og skal vi ville målet, må vi også ville midlene.

DANMARKS INNSATS SOM ALLIERT.

Danmarks anstrengelser for å hindre tyskernes operasjoner har fått store lovord av general Eisenhower. Danmark er gjennomgang for de tyske tropper som vender tilbake fra Norge for å forsterke hjemmefrontene, men det er det har vist seg at ikke et eneste tog fra Danmark til Tyskland kommer fram i det hele tatt. Ved gjentagne angrep på jernbanelinjer, skiftetomter, elektriske anlegg, vartårn, stasjoner, fabrikk og o.s.v. har de danske sabotørene framkalt et så stort avbrudd i fiendens troppebevegelser at forsinkelsene blir følbare på frontene.

UKEOVERSIKT.

Det som preger uken, er i første rekke amerikanernes nye store seier på vestfronten, opprullingen av det tyske forsvar i Saar- Pfalz-området, mellom Moselle, Rhinen og den franske grense. Det er en gjennombrudds- og omfatningsoperasjon i stor stil, og den korte tid den er gjennomført nå, er et nytt vitnesbyrd om hvor svekket det tyske vestforsvar er blitt. Ikke mer enn vel en ukes tid etter 3. armés overgang over Moselle sto Pattons panserspisser i Ludvigshafen og Kaiserslautern, og ved denne siste by fikk den kontakt med Patch' 7. arme, som utgjorde den sørlige del av den store tang om Saar- Pfalz-området med dets tyske styrker på 80.000 mann, hvorav omtrent halvparten alt er tatt til fange. Det er tydelig at hele det tyske forsvar vest for Rhinen i dette område er i oppløsning, og at det bare er spørsmål om kort tid når de allierte står ved vestbredden av elva mellom Strassbourg og Koblenz.

Seieren har stor rekkevidde. For det første er tyskernes betydelige industri- og kullgruvesentrum i Saar-området falt i de alliertes hender. For det annet er den siste rest av Slegfriedlinjen (som her omtrent følger grensen) satt ut av spillet, dels ved utflanking, dels ved en frontal gjennombrudd i 7. amerikanske og 1. franske armés avsnitt. For det tredje har de allierte utvidet sin potensielle angrepsfront for slaget om Rhinen med over 200 km, og det på en strekning (mellom Mainz og Karlsruhe) hvor slettelandet gir gode betingelser for overgangsoperasjoner og utvikling av styrkene på østre bredd, samtidig som betydningsfulle mål lokker,

blir en så viktig Industriby som Frankfurt a.M.; et dybere stød inn i Moser. Her opp langs Rains dalføre er også av de muligheter som kan komme i betraktning, kanskje som led i en plan om å skille Nord-Tyskland fra Sør-Tyskland; i den forbindelse kan et russisk framstød i Konjevs avsnitt over Dresden-Lepzig inn i Sachsen og Thüringen tenkes som en komplementerende operasjon.

Sammehiknet med disse resultatene trer begivenhetene på de andre fronter mer i bakgrunnen, men også her er framgangen meget tilfredsstillende og mulighetene interessante. Romagen-bruhodet er utvidet betydelig både i bredden og dybden og begynner å bli en strategisk faktor. Størst interesse knytter det seg i øyeblikket til amerikanernes bestrebelse for å bryte igjennom nordover til Bonn-Köln-sletten, hvorved operasjonen kan bringes i nær sammenheng med den overgang over Rhinen både sør og nord for Ruhr som Montgomery forbereder og som når som helst kan settes i verk.

Luftkrigen viser stadig stigende intensitet, m.f.eks. tirsdag en rekordmessig innsats av det taktiske fly i vest, og det er ikke minst bemerkelsesverdig at Royal Air Force gjennomførte dette døgn operasjoner uten tap av et eneste fly. Det betyr at de allierte har et praktisk tatt uinnskrenket luftforredømme, med de konsekvenser det medfører for den kommende storoffensiv.

På østfronten er russerne særlig aktive på flyene. I nord blir det satt inn økende kraft i forsøkene på endelig å likvidere de tyske støttepunkter ved Königsberg, Danzig-Gdynia og Stettin, og i sør er det tydeligvis satt inn en kraftig ny offensiv i Ungarn, nord for Galaton-sjøen med støttrøtning mot Komarno; russerne har riktignok ikke meldt noe om den ennå, men det framgår av de tyske meldinger at den føres med betydelig kraft.

Langs Oder-Neisse-fronten hersker det fortsatt relativ ro, men man må regne med at den nye offensiv her settes i gang samtidig med Montgomerys Rhinovergang.

I det fjerne Østen er det framgang på alle fronter. Med Mandalay er japanernes viktigste støttepunkt i det sentrale Burma falt, Iwojima i Vulkargruppen er røstet og amerikanerne har gjort nye landganger på Filippinene, bl.a. på Palau, slik at de nå praktisk tatt behersker hele øygruppens sjofront mot vest. De knappe meldinger som hittil foreligger om sjø- og luftslaget utenfor Klusiu, tyder på at japanerne har satt inn lenge oppsparte stridskrefter i hjemmefarvann, med katastrofale resultater for den selv.

NORGESNYTT.

Lørdag den 17. mars ble endel kjente menn i Bærum innkalt til møte i Sandvikas rådhus. Så å si alle nütte - i alt 18 - 20. Fylkesfører Holm holdt en tale hvor han raste mot den siste tids sabotasjehandlingen. Så ble hvor enkelt kaldt inn til Holm - under vepnet vakt - og forelagt følgende erklæring: "Uten hensyn til min politiske oppfatning tar jeg herved på det bestemteste avstand fra den sabotasje som nå er i ferd med å ødelægge vårt næringsliv og landets kommunikationsmidler. Metoder som sabotasje og snikmord kan få katastrofale følger for den norske sivilbefolkning. De er bare egnede til å skape kaos og dermed fremme kommunistiske formål, noe som jeg som ansvarsbærende nordmann ikke kan være med på." - Alle skrev under. Det finnes ingen undskyldning for dette. Disse menn har lånt sine navn til den kampanje som fienden har satt i gang for å bringe våre hjemmefrontsoldater i vannry hos folket. - Episoden i Bærum må bli den eneste i sitt slag. Det er en nødvendig forutsetning for at hjemmestyrkene skal kunne løse sine militære oppgaver at de har hele folkets materielle og moralske støtte i kampen. Den som ikke er klar over dette og ikke er villig til å ta konsekvensene av det, oppfyller ikke de krav som må stilles til oss alle i denne tiden. Han svikter sin plikt som god nordmann. Våre hjemmestyrker må kunne kreve at de ikke blir falt i ryggen av sine egne.

Fra Hjemmefrontens Ledelse: Kampen for Norges frihet har krevet nye ofre. Atter en gang har den nazistiske fiende tatt gode nordmenns liv til hevn for militære angrep som han ikke greidd å avverge. - Våre tanker går i takknemlighet til dem som falt. De døde ikke forgjaves. Vår kampvilje er blitt hardere og vår styrke større. Hele folket er nå beredt til å bryte fiendens terror. -

Vestfronten. De tyske styrker V for Rhinen er nesten helt i oppløsning. 3. og 7. amerikanske armé hadde ny rask framgang torsdag, og har drept tyskerne sammen i to brustoster. Det ene er i Mainz-området, hvor tyskerne håndnakket motsetter seg alliert framgang lenger inn i byen. Det annet er mellom Neustadt - som er på allierte hender -, Pirmasens og Rhinen. Over alt allers er all organisert motstand sluttet og alle Saars store byer inn-tatt. De allierte er dessuten rykket inn i Ludwigshafen. I tillegg til de 55.000 fanger, som tidligere er oppgitt tatt siden 17. mars, ble det onsdag tatt over 17.000 fanger, og tusenvis ventar på å bli tatt. Overalt møter de framrykkende styrker hvite flagg, vrakrester av tanks, motorkjøretøyer og utstyr foruten en endeløs rekke av fanger. - Ved Romagen er det slått enda flere bruer over Rhinen. Bruhodet er nå over 40 km langt og 13 km dypt. De allierte holder nå 11 km langs elva Sieg, vis a vis Bonn. Store allierte flystyrker angrep torsdag mål foran Montgomerys 21. armégruppe, som forbereder overgangen over Rhinen. Styrkene er dekket av et røkteppe, som strekker seg langs vestbredden av Waal fra Nijmegen og fortsetter langs Rhinen. Tyskerne på østbredden kan ikke se Montgomerys forberedelser, men de vet hva som foregår. Når kampene begynner vil de sannsynligvis bli hårdere enn noen. Montgomerys styrker har hatt siden invasjonen. Torsdag morgen angrep 1.300 tunge amerikanske bombefly ledsaget av over 700 jagere samlingssteder for tropper og 5 flyplasser rett overfor Montgomery. En jernbanebru bortenfor Bremen er sprunget av 10-tonnsbomber. Vis a vis Montgomerys tropper er et av tyskernes største opplag av bensin og olje, opplaget i Deventer i Nederland sprengt. Jernbanenettet er sprunget på 17 steder, og 76 lok og 1.700 jernbanevogner er ødelagt eller skadet. 4 flyplasser for rekylfly er satt ut av aksjon og 12 rekyljagere skutt ned. Flyverne uttalte at på hjemveien så de ikke en eneste større by som ikke var i brand. Eisenhower har sendt en advarsel til jernbanearbeiderne i Ruhr om å rømme hvis de vil redde livet. Han oppfordrer dem til å hjelpe sine utenlandske kullager. - I en sammelding torsdag ettermiddag meldes at store styrker britiske tunge bombefly igjen har vært over de franskkutte baser for det tyske forsvar ved Nedre Rhinen.

Østfronten. Vasilovskis styrker likviderer raskt den siste tyske lomme ved Frischs Hoff. I et nytt framstød har han brutt gjennom forsvaret mot Heiligenbeil, som er tyskernes siste støttepunkt etter at Braunsberg er erobret. Over 4.000 tyskere ble utsløttet i dette avsnitt onsdag. I Königsberg forsøker garnisonen å avverge angrepene ved oversvømmelse. På vei mot Danzig og Gdynia er enda flere skanseverker stormet, og russerne står mindre enn 9 km fra selve Danzig. Sjukovs styrker har tatt Altdan, rett overfor Stettin, og østbredden av Oder er dermed røstet. - Tyskerne innrømmer at russerne har tatt 3 byer i buen V for Budapest. Russene har ikke brakt noen meddelelse fra Ungarn siden de meldte at tyskernes motoffensiv var opphørt. - Mandag ble 3 transportskip på Pillaus havn og 2 utenfor Bornholm senket.

Flangang. Fly fra Middelhavet har angrepet sambandslinjer foran Tellbukins styrker. Jernbanemål og skiftetokter i Østerrike og Jugoslavia er angrepet. Berlin ble angrepet to ganger onsdag aften, 30. natt på rad. - Britiske mosquitofly ledsaget av spitfires angrep onsdag middag Shellhuset, gestapos hovedkvarter, i Kjøbenhavn. 30 allierte fly deltok. Flyene ble observert allerede ved Korsør, men flyalarm ble ikke gitt før den første bombe falt. Den tyskkontrollerte kringkaster medgir at bygningen er jævnet med jorden. En bygning i nærheten hvor Gestapo hadde sitt arkiv er fullstendig ødelagt. I forvirringen etter angrepet lykkedes det hjemmestyrkene å redde flere fanger.

Apel fra Hjemmefrontens Ledelse. Kampene i Norge er nå kommet inn i en alvorligere fase enn noengang tidligere. Fienden har slått inn på en ny linje. Etter at det i lengere tid ikke har funnet sted henrettelser og ikke flere politiske fanger er sendt til Tyskland er nå en ny terrorbølge satt inn. Henrettelser og deportasjoner er gjenoppstått. Vi kan ikke se på dette uten mottrekk, og svaret må bli øket kamp. Hvis fienden fortsetter på den linje han har slått inn på, vil nye kamptoder bli tatt i bruk. Hjemmefronten er i dag en kamporganisasjon, og vi kjenner fiendens svake punkter. Vi appellerer til hjemmefrontens aktive grupper og alle nordmenn. Vi må gjøre alt klart til angrep. Hver eneste mann og kvinne må yte sin innsats.